

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Ju2018/03485/L4

Remissvar avseende betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54), Ju2018/03485/L4

Storstockholms brandförsvär (SSBF) tillstyrker utredningens förslag och delar i det mesta utredningens slutsatser. Vi anser att utredningens förslag väsentligt kommer att stärka den kommunala räddningstjänsten, öka samordningen och samverkan avseende skydd mot olyckor samt skapa en effektivare kommunal räddningstjänst i Sverige som helhet. De synpunkter vi har relaterar i flera fall till delar som avgränsats bort i utredningsdirektivet men vi framför dem i syfte att finnas som underlag till ytterligare utredningar.

Vi anser vidare att frågorna kring den enskildes skyldigheter och utbildningssystemet skyndsamt måste utredas vidare, men det utgör inget hinder i att genomföra utredningen förslag.

Dag som ovan

Svante Borg

Förbundsdirektör

Storstockholms brandförsvär

SSBF:s synpunkter avseende de delar som rör styrning och förvaltningsorganisationen

SSBF delar beskrivningen av problembilden som rör skillnaderna över landet samt att starkare styrning, reglering och en mer enhetlig tillsyn behövs. Föreslagna åtgärder bedöms således ge en positiv effekt.

SSBF har inga invändningar mot en förändring av handlingsprogrammets struktur, eller mot en avreglering av formerna för beslut om antagande. Det blir enklare både att upprätta, besluta och följa upp dessa program med tydligare ramar för vad de ska innehålla. Det är även positivt med nationellt likriktade handlingsprogram för att öka möjligheten till jämförelser kommuner emellan.

SSBF:s synpunkter avseende de delar som rör förebyggande verksamhet

SSBF delar i allt väsentligt de slutsatser utredningen kommit fram till och att tillsynsarbetet kan utföras på ett mer likartat sätt och med bättre kvalitet. SSBF delar särskilt utredningens slutsats att skriftliga redogörelser inte fått den betydelse som det var tänkt när det gäller att utgöra planeringsunderlag för kommunens tillsyn och att bestämmelsen därför bör utgå.

Dock är det olyckligt att den enskildes skyldigheter avgränsats bort ur utredningsdirektivet. Det bör tydliggöras att den enskilde byggnadsägaren och nyttjanderättshavaren har ett stort ansvar för att upprätthålla ett tillfredsställande brandskydd över tid samt att vid tillsyn kunna redovisa aktuellt läge.

Det är ingen tvekan om att det finns skillnader i hur räddningstjänsterna fullgör sin roll som tillsynsmyndighet i allmänhet och bedriver sitt planerade tillsynsarbete i synnerhet. Att det dessutom finns brister i utförandet är troligen ett rimligt antagande. Det stora problemet vid tillsynsarbete är, som utredaren också pekat på i utredningen, att det saknas författningar som närmare definierar begreppet *skäligt brandskydd*. Bristen på författningar är, som utredaren påpekar, negativt för förutsägbarheten för den enskilde. Det finns ju ingen möjlighet för den enskilde att "göra rätt" vilket faktiskt de allra flesta berörda vill göra. Det borde vara mycket viktigare att den enskilde får tydliga riktlinjer av vad som förväntas av denne och inte konfronteras med detta först vid ett tillsynsbesök. Bristen på författningar bidrar också till att tillsynsarbetet, som ett sätt att förebygga bränder och skador till följd av bränder sannolikt är ett ineffektivt verktyg. Mot bakgrund av detta vore det ur ett effektivitets- och förebyggandeperspektiv bra om MSB gavs möjlighet att föreskriva vad den enskilde ägarens och/eller nyttjanderättshavares skyldighet enligt LSO 2.2 består av, innan de ges föreskriftsrätt över hur kommunen ska utföra sin tillsyn.

Vidare anser SSBF att det är positivt att begreppet för avgift ändras från *tillsynsbesök* till *tillsyn*. Vi finner det dock olyckligt att inte verksamheter som omfattas av 2 kap 4 § regleras enligt samma modell.

SSBF:s synpunkter avseende de delar som rör räddningstjänstverksamhet

SSBF delar i stort utredningens slutsatser och finner att flera av förslagen skulle driva svensk räddningstjänst mot ett mer enhetligt agerande. SSBF arbetar idag tillsammans med 6 andra räddningstjänster i en gemensam systemledning där vi ser ökad redundans, en total ökad förmåga samt ett effektivt resursutnyttjande som några av de tydligaste fördelarna. Inom vår räddningsregion arbetar vi redan med att utveckla många av de delar som nämns i utredningen och välkomnar förslagen.

Det vore önskvärt om det fanns ett standardiserat system av typhändelser och typinsatser som man kan mäta sin förmåga emot, både enskilt och tillsammans med andra. Detta för att illustrera och skapa en tydlighet i vilka svagheter och förbättringsområden som olika räddningstjänster har.

SSBF vill även påpeka att en gemensam märkning av kläder, fordon och annan utrustning är viktigt men, som också till viss del nämns i utredningen, är rollbeskrivningarna för ingående ledningskomponenter i ledningssystemet minst lika viktigt.

SSBF:s synpunkter avseende de delar som rör kommunal samverkan

SSBF delar utredningens slutsatser och anser att kap. 7.3 och 7.4 tillsammans med 6.5 och 6.7 i kombination med en enhetlig statlig tillsyn kommer ha stora positiva effekter på genomförande och ledning av räddningsinsatser. Vi kan av egen erfarenhet från vår räddningsregion se tydliga positiva effekter av att flera räddningstjänster arbetar tillsammans i en gemensam systemledning och kan bekräfta utredningens slutsats om att en gemensam och sammanhållen systemledning ger en mer effektiv räddningstjänst.

Emellertid måste samverkan kommunala räddningstjänster emellan omfatta mer än gemensam övergripande ledning och samverkansstrukturer. Även fast det faller utanför utredningens direktiv vill SSBF framföra att tolkning och användning av andra lagstiftningar och författningar måste bli mer enhetlig, exempelvis avseende arbetstidslagen och ersättningsnivåer med mera.

SSBF:s synpunkter avseende de delar som rör personal

SSBF ser positivt på möjligheten att låta icke kommunalt anställd personal genomföra *initiala åtgärder* vid en räddningsinsats. Vi delar även utredningens slutsats att räddningsledaren fortsatt ska vara kommunalt anställd.

SSBF delar åsikten att ett nytt behörighetskrav på räddningschefen bör införas. Att en brandingenjörsexamen med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst är rätt nivå är vi dock tveksamma till då det är förmågor som indirekt ledarskap och förvaltningserfarenhet på myndighetsledningsnivå som efterfrågas. SSBF har redan påbörjat ett arbete att tillsammans med Försvårshögskolan ta fram en "Högre brandbefälkurs". Och vi vill framhålla att Försvårshögskolan utifrån sin långa erfarenhet i att akademiskt utbilda i insatsledning,

krishantering och offentlig förvaltning bör vara en del i framtagandet av en sådan räddningschefsutbildning.

SSBF delar helt och fullt behovet av ökad jämställdhet och mångfald och den positiva effekt en ökad jämställdhet och mångfald har. Vi vill dock påpeka, eftersom vi i huvudsak består av heltidsanställd personal, att de som genomför utbildningen Skydd mot olyckor inte motsvarar behovet för att skapa denna. Således vore det önskvärt om antagningsförfarandet till SMO-utbildningen förändrades så att fler kvinnor samt personer med utomnordisk bakgrund genomför utbildningen.

SSBF ser positivt på de förändringar som genomförs i syfte att underlätta rekryteringen av RiB-personal.

SSBF:s synpunkter avseende de delar som rör utbildning

SSBF delar utredningens uppfattning avseende utbildning om än att kapitlet är kort. Vi vill dock återigen påpeka behovet av en översyn av antagningsförfarandet till SMO-utbildningen då denna står för huvudbasen av vårt rekryteringsunderlag till de operativa styrkorna.

Det är av central vikt att vidareutbildning av operativ ledningspersonal kommer till stånd, dels ur ett vidareutvecklingsperspektiv men även för att kunna skapa en mer nationellt likriktad räddningstjänst och ledning av räddningsinsatser. Således anser vi, i enlighet med utredningen, att det är av största vikt att framtida ledningsutbildningar utreds vidare. Och som nämnt ovan anser SSBF att Försvarshögskolan bör vara en del i utvecklingen av utbildningarna, framförallt kring räddningschefsutbildningen.

Analogt med detta anser SSBF att det är olyckligt att inte utbildningen av tillsynsförare och förebyggare berörs i utredningen. Det är av central vikt att även dessa vidareutbildas och kompetensutvecklas nationellt i syfte att skapa en mer enhetlig och rättssäker tillsynsprocess över landet.

SSBF:s synpunkter avseende de delar som rör statens tillsyn och stöd

I grunden anser SSBF att statens tillsyn och stöd måste förbättras. SSBF har förvisso ett mycket bra och givande samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm men vi kan samtidigt se att det varierar mycket över landet. Således måste detta ensas och det finns därigenom stora fördelar med att införliva dessa delar i MSB:s arbete. Det ligger även i linje med MSB:s allt mer operativa roll och därigenom är det naturligt att MSB får tillsynsansvaret. SSBF anser sammanfattningsvis att det är rimligt, och stödjer således utredningen i den delen, att MSB får ansvar för tillsyn och stöd i linje med utredningens förslag i syfte att skapa en enhetlighet över riket. Åtminstone i en övergångsperiod tills det att det civila försvaret är återupprättat varvid ansvaret eventuellt kan återgå till högre regional ledning eller motsvarande.

SSBF delar helt utredningens slutsatser kring olycksundersökningar och statliga förstärkningsresurser.